

Slovenski dom

Štev. 158.

V Ljubljani, petek 15. julija 1938.

Leto III

„Leteči milijonar“ Hugher je sinoči srečno pristal v Newyorku in s tem dosegel največji letalski uspeh v zgodovini človeštva: Okoli sveta v 3 dneh, 19 urah, 14 minutah in 10 sekundah

Newyork, 15. julija. »Leteči milijonar« Hugher je včeraj ob 19.36 našega časa srečno pristal na newyorškem letališču Floyd Bennett. S tem je končal svoj zmagoslavni polet okrog sveta, kakršnega zgodovina letalstva ne pozna. Po uradnih ugotovitvah je Hughes s svojimi spremljevalci obletel zemeljsko oblo na 27.600 km dolgi poti v 3 dneh, 19 urah, 14 minutah in 10 sekundah ter po tem času pristal na letališču, s katerega se je pri odhodu dvignil. S tem je potolkel vse dosedanje svetovne rekorde v letu okrog sveta.

Zadnji del poti - najhujši

Za zadnjem delu poti od Fairbanksa na Aljaski do Newyorka se je moral Hughes zaradi pomanjkanja goriva spustiti v mesto Minneapolis. Let čez Združene države je bil najtežji na vsej poti. Hughesovo letalo je letelo skoraj ves čas od Aljasko do Newyorka v višini 3500 m zaradi viharjev in gor. Letalci so morali za dihanje uporabljati aparate s kisikom. Na zadnjemu delu poti po državi New Jersey so Hughesovo letalo spremljali trije bombniki vojne mornarice.

Sprejem v Newyorku

Na letališču Poydbennetu se je že dolgo pred prihodom zbrala ogromna množica ljudstva. Ob 18.34 se je pokazalo nad letališčem Hughesovo srebrnosvetlo letalo, ki ga je množica pozdravljala z viharjem veseljem in navdušenjem. Pritisk stotisorglave množice je bil tako silen, da sta policija in vojaštvo komaj zadržala ljudi, da niso preplavili vsega prostora, določena za pristajanje.

„Ne bi letel še enkrat!“

Ko se je letalo dotaknilo tal, so tako zdrveli do njega policisti na motornih kolesih in spremljali letalo v gostih vrstah, ko je držalo po tleh. Ko je letalo obstalo, so krenili proti njemu uradni zastopniki in pa rodbine letalcev. Letalo je obstalo natančno na kraju, kjer se je pred 91 urami dvignilo. Množica je v nadusenju predrala policijske kordone ter se zgrnila okrog letala. Iz letala je prvi skočil Hughes, ki so mu takoj pomogli pred obraz mikrofon, da je spregovoril vanj nekaj besed. Dejal je: »Zelo sem srečen zaradi uspeha, toda ne bi hotel še enkrat na ta polet. Zdi mi se rad skopal, obrič, najedel in naspal.« Uradni zastopniki so čestitali Hughesu in njegovim tovarišem.

Po uradnem sprejemu se je Hughes le s te-zavo prebil skozi množico, ki je prekipela v navdušenju. Ko se je spustil na tla, je Hughes moral ostati v letalu pet minut, da so napravili med tem red okoli letala. Z avtomobilom sploh ni mogel do hangarja, ampak je končno prodiral proti izhodu po kordonu motociklistov.

Pristanek in sprejem so fotografirali in fil-mali nešteti fotografi. Za tem so letalo s trak-torjem potegnili v hangarje, ki so bili vsi okra-šeni z ameriškimi zastavami. Množica se je tako gnetla okoli letalcev, da so morali policisti žene treh pilotov podajati drug drugemu nad glavami množice, da so prišli do svojih mož.

Vsi letalci so bili kosmati, umazani in do skrajnosti izčrpani, a so bili vseno veseli. Hughes se je odpeljal z letališča ob 20. uri v okrašenem avtomobilu, za katerim so se zvrsti-la uradna vozila, avtomobili časnikarjev itd. Vso to vrsto so spremljali policisti na motornih kolesih.

2.115.800.000 prebivalcev je imel svet konec leta 1936 po uradni statistiki Zveze narodov.

Hughes pripoveduje

Hughes je sprejel dopisnika agencije Reuter in dejal, da je bila povprečna hitrost njegovega letala 161 milj na uro, dočim je znašala hitrost Postovega letala 83 milj na uro. Rekel je še, da so se vsi člani posadke med potjo počutili čisto dobro in da niso nikdar bili v kakšni posebni nevarnosti. Dodal je še, da je malo utrujen in da je zelo zadovoljen z uspehom. Tudi aparati

so delovali odlično. Preizkuševalne aparate, ki jih je vozil s seboj, bo izročil ameriškemu letalstvu. Edina razlika med Hughesovim letalom in letali, ki jih je Anglija naročila v USA je ta, da Hughesovo letalo ni bilo oboroženo.

Na koncu je Hughes dejal, da bo vse svoje življenje posvetil naslednjemu preučevanju letalstva in da ni mislil, ko se je dvignil na polet, da bo po-tolkel svetovni rekord tako, kakor ga je.

Nacionalistična vojska se bori na črti od Tereule do morja s 26 rdečimi brigadami

Odločilna Francova ofenziva na Sagunt in Valencijo

Pariz, 15. julija. V sredo se je začela velika nacionalistična ofenziva, ki ima za cilj zavzetje Sagunta, za njim pa Valencije. Gre za enega od najodločilnejših napadov v španski državljanski vojni. Posebni poročevalci, ki jih imajo francoski listi pri nacionalistični vojski, pišejo, da je Francova armada dobila pred to ofen-zivo močna ojačenja v vojaštvu in v vojnem materialu.

Ofenziva uspeva na vsej črti. V sredo na vse zgo-daj sta Francova artiljerija in letalstvo začela z ob-streljevanjem in bombardiranjem južno od Teruela. Letalstvo in topništvo sta zbili vse utrjene postojanke nasprotnih oddelkov, nakar je prišla na napad pehota. Letalstvo in topništvo sta med tem obstreljevala rdeče postojanke za fronto, da bi preprečila dovoz ojačenj v bojno črto. Ze opoldne je Francova vojska na več krajih predrala vladne črte in osvojila precejšnje pre-dele ozemlja.

Rdeče oblasti so Sagunt že izpraznile in začele s prevažanjem uradnih arhivov in dragocenosti iz Valen-cije.

Na odseku pri Puebli Valler so nacionalisti prebili republikansko bojno črto in napredovali do mesta Sar-

rión na cesti Teruel-Sagunto. Tudi mesteca Sarraion so zavzeli. Sovražnikove postojanke so raztrgane.

Pri svoji veliki ofenzivi na teruelškem bojišču so nacionalistične čete naletele na velike množice vladnih čet, ki so se zbrale, da bi ustavile nacionalistični na-pad. Republikanci so postavili v boj 26 brigad. Tu je bila tudi znana divizija vojakov, ki se imenuje »Sinovi Maje« in od katere so pričakovali, da se bo napadu najodločneje upirala. Toda nacionalisti so vso brigado razbili. Nacionalističnim četam, ki so bile razdeljene na tri kolone, je poveljeval general Varela.

Nemiri v Valenciji

Sain Jean de Luz, 15. julija. AA. (Stefani). Naj-novejše vesti iz Valencije potrjujejo govorice o hudih neredih, ki so se dogajali zadnje dni v Valenciji. Gre za upor ljudstva proti novemu nabiranju vojakov, zla-sti tistih mladenčev, ki komaj morejo nositi puško. Zaradi neredov je oblast poklicala z bojišča komuni-stično milico, da vzdrži red. Med to je tudi večje število Rusov, ki v krvi zatirajo upor.

Po japonski odredbi

Olimpijske igre 1940: na Finskem ali v Angliji

Pariz, 15. julija. Japonska je uradno odpove-dala prireditvi olimpijskih iger, ki bi morale biti 1940 v Tokiu. Vzrok za odpoved je v velikih fi-nančnih zrtvah, ki bi jih prireditve zahtevala, ka-terih pa Japonska zaradi vojne ne zmore.

Za prireditve olimpijskih iger l. 1940 se zdaj poteguje Finska in Anglija.

Vest, da so Japonci odpovedali olimpijske igre, ki naj bi bile leta 1940 v Tokiu, je povzročila ra-zumljivo veselje v finskih športnih krogih. Nade-ja se, da bo Finska mogla prevzeti nase pri-re-ditev prihodnjih olimpijskih iger.

Tokio, 15. julija. AA. Ministrstvo za ljudsko zdravje v figar pristojnost spada tudi telesna vzgoja na Japonskem, je prepovedalo japonskim lahkoatletom udeležbo na tujih olimpijskih igrah. Istosčasno poročajo, a bodo 1940 leta na Jakonskem prirejene velike športne manifestacije, ki naj bi bile nadomestilo za olimpijske igre.

London, 15. julija. AA. (Havas). Zaradi konč-nega japonskega sklepa, da bodočih olimpijskih iger ne bo v Tokiu, v angleških lahkoatletskih krogih razpravljajo možnosti, da bi te igre pri-re-dili v Londonu za primer, da finski olimpijski od-

bor ne bi mogel sprejeti organizacije in prireditve olimpijade v Helsinkih.

Oslo, 14. jul. AA. (DNB) V športnih krogih na Norveškem govorijo, da bo Norveška zahtevala, da bi bila prihodnja zimska olimpijada na Norveškem.

O podelitvi trgovinskih ugodnosti za nem-ško blago in nemške nakupe v angleških kolo-nijah je včeraj razpravljala angleška poslan-ska zbornica.

Prvi obrok madžarskega notranjega poso-tila v znesku 125 milijonov pengov so v ce-loti podpisali madžarski denarni zavodi.

Angleška izvozna trgovina je v primeri z lanskim letom nazadovala za 26 milijonov funt-sterlingov.

Ameriški finančni minister Morgenthau bo konec julija dospel v Francijo, kjer bo imel več važnih finančnih razgovorov.

Delno odpravo tiskovne cenzure določa na-črt novega bolgarskega tiskovnega zakona, ki ga je notranji minister predložil poslanski zbornici. Cenzura bo ostala samo za nekatere primere.

Vesti 15. julija

Na zadnji seji angleške vlade so se raz-govarjali o splošnem položaju v Evropi, kakor ga slikajo poročila angleških poslanikov iz raz-nih prestolnic.

Zmanjšanje proračuna za kmetijstvo in po-moč kmečkemu prebivalstvu, je zahtevala an-gleška liberalna opozicija v poslanski zbornici, a je večina njene zahteve zavrnila.

Mednarodno razstavo v Tokiu, ki bi morala biti hkratu z olimpijskimi igrami 1940. leta, so odložili na nedoločen čas.

Kitajska vlada bi rada najela v Angliji posojilo 20 milijonov funtov, a je angleška vla-da odklonila jamstvo zanj.

Pri zadnjem bombardiranju Kantona so ja-ponske bombe pobile 150 ljudi, trikrat toliko pa so jih ranile.

Voditelj francoske ljudske stranke Doriot se je vrnil s potovanja po nacionalistični Špa-niji, in izjavil, da dela nacionalistična država vtis docela urejene in dobro organizirane po-krajine.

Vesti o samomoru nemškega teniskega moj-stra von Cramma hitlerjevske oblasti zaniku-jejo in pravijo, da bo von Cramm kmalu po-miloščen.

Italijansko letalo z 20 potniki je izginilo na vožnji iz Rima v Cagliari v Sardiniji. Obla-sti so izgubile že vse upanje, da se je letalu posrečilo kje zasillo pristati.

V Sofiji so zaprli svobodno vseučilišče, ka-tero bo nadomestila visoka šola za politične, so-cialne in gospodarske vede.

Nemški listi razglasa govor francoskega ministrskega predsednika Daladiera in podčrta-tajo v njem tisti del, v katerem je Daladier go-voril o Hitlerjevi volji za mir.

1500 armenskih katoliških rodbin, ki so po-begnile v strahu pred turškim pokoljem iz Alek-sandrette, namerava francoska vlada naseliti v južni Franciji.

Poveljni francoskih vojaških sil v Indokini je pred dvema dnevoma pregledal francoske od-delke na otočju Paracelsa in imel važne posvete s poveljniki francoskih trdnjav na zahodnih obalah, na zahodnih obalah.

Letošnjega veleposla v Solunu se bo udele-žilo izredno veliko tujih držav, med njimi vse balkanske.

Predsednik Združenih držav Roosevelt se bo danes udeležil velike parade ameriških pomor-skih bojnih sil.

Osební vlak se je zaletel v avtobus poln ljudi blizu mesta Halleja v Nemčiji. V avtobusu je po-trčenju eksplodiral tank za bencin, pri čemer je z-gorelo 9 potnikov, 20 pa je bilo hudo ranjenih.

Kongres mednarodne kovinarske zveze se je včeraj končal v Pragi. Udeležili so se ga zastop-niki 14 držav. Na koncu so sprejeli resolucijo, v kateri se zavzemajo za mir na svetu.

Mednarodna ženska zveza bo imela svoj kong-res v Edinburghu na Škotskem. Zveza praznuje 50 letnico svojega obstanka.

Voditelj odposlanstva ameriških Slova-kov, ki so se mudili mesec dni v domovini, je odpo-toval v Rim, kjer ga bo sprejel svetli oče Pij XI.

12 članov romunske železne garde, med njimi 4 ženske, je vlada poslala za leto dni v raz-ne samostane.

Francoski obmejni oddelki v Alpah so več-rajšnji narodni praznik slavili vrh Montblanca, najvišje gore v Evropi.

1000 litrov cepiva proti koleri je sklenila po-slati ameriška vlada na Kitajsko. S to količino bodo cepili lahko 3 milijone ljudi proti kugi.

O ustanovitvi judovskih naselbin v angleški atriški koloniji Keniji se posvetoje angleška vla-da. V načelu so že sklenili, da bodo tam naselili omejeno število judovskih rodbin.

Sv. oče Pij XI. je včeraj v zasebni avdienci sprejel mandžarskega poslanika v Rimu Cao Cing Suja.

Predsednik češkoslovaške vlade dr. Hodža je včeraj sprejel francoskega poslanika v Pragi Latzoixa, ki bo danes odpotoval v Pariz, da po-roča svoji vladi o razmerah v CSR.

Predsednik letonske republike Ulmanis je včeraj sprejel poljskega zunanjega ministra Becka. Srebo bo kupovala Amerika še naprej na Kitajskem zaradi spora z Mehiko, ki je prej oskrbovala Združene države s to kovino.

Poljski senat je sprejel včeraj sporazum, ki sta Poljska in Sv. Stolica sklenili glede vrnitve posestev in cerkva, ki so nekdanj pripadale uniat-ski cerkvi. Ta posestva bo sedaj dobila katoliška Cerkev.

Angleški odbor za državno obrambo je začel razpravljati o varnosti Gibraltarja in o novih utrditvenih delih pri tej trdnjavi.

10.200.000 hl vina so porabili lani v Italiji; l. 1937. se je konsum vina dvignil za 1 milijon 200.000 hl v primeru z letom 1936, kar kaže, da se je italijansko gospodarsko stanje izboljšalo.

Vse stanovske organizacije v Bolgariji bodo prišle pod državno nadzorstvo in bodo dobile na-pol uradni značaj.

6% vsega francoskega prebivalstva je tujecev. V 24 letih je število tujecev v Franciji naraslo za 80%. Večina tujecev je delavcev in političnih be-guncev.

Angleški kralj Jurij VI. je že skoraj docela ozdravel od hude gripe, zaradi katere so se že bali, da bodo morali odložiti uradni obisk v Franciji.

Razstavo japonske umetnosti bodo priredili jeseni v Berlinu. Na razstavi bodo kazali 300 naj-lepših in najdragocenejših japonskih umetnin.

Japonska letala so bombardirala kitajsko koncentracijsko taborišče v Cengčenu, pri čemer je bilo ubitih 240 ljudi.

Poštni minister na Bledu

Ljubljana, 15. julija. Danes zjutraj ob 7.25 je skozi Ljubljano službeno potoval na Bled poštni migister go-spod Vojko Cvrkič. Pri postanku v Ljubljani ga je po-zdravil ljubljanski poštni direktor g. Vagaja, katerega je minister povabil v svoj voz in se z njim ves čas po-stanka razgovarjal. Nato je minister odpotoval na Bled.

Pogled na del ogromne množice, ki je taborila dne 20. junija dopoldne in popoldne na stadion-skih tribunah. - Pogled, kakršnega v Ljubljani še nismo videli

7 veličastnih manifestacij ob mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani

Delo Slovenske ženske zveze v Ameriki „Zarja“, prvo in edino glasilo naših žena v tujini

Ljubljana, 15. julija.

V domovini se mudi mesec dni večje število slovenskih žena iz Amerike pod vodstvom predsednice SZZ g. Marije Prislaid, Prinašamo poročilo o njihovem organizatoričnem delu v Ameriki.

Naše slovenske žene in matere v Ameriki so se že pred enajstimi leti, t. j. leta 1926, združile v močno organizacijo »Slovenska ženska zveza«. Zveza je bila ustanovljena 19. decembra 1926 v Chicagu, Ill. Po preteku enega leta je Slovenska ženska zveza štela že petnajst podružnic s skupnim številom 686 članic. Vsako nadaljnje leto so podružnice pritegnile pod svoje okrilje več rojakin, tako da znaša skupno število zvezniških članic že 10.000. Največji pomen SZZ je obsežen v tem, da je že do sedaj prebudila in strnila v enotno fronto tako pomembno število rojakin iz vseh krajev Amerike. Družinam umrlih članic nudi gmočno pomoč, svojemu članstvu pa nudi prilike za vsestransko izobraževanje, športni in družabni razmah. Slovenska ženska zveza je inkorporirana v državi Illinois kot organizacija za pogrebno zavarovalnico. Sprejema je dekleta in žene med 14. in 55. letom, ki so praktične katoličanke in slovenske ali pa tudi katerega drugega slovenskega rodu.

Takoj drugo leto svojega obstanka je Zveza izdala knjigo »Ameriška Slovenka«, ki je bila v kratkem razprodana. Naslednje leto v juliju 1929 pa je Zveza začela izdajati svoje lastno glasilo. Zanimivo je, da je to prvi in še vedno edini ameriški slovenski ženski mesečnik »Zarja«, ki se tiska danes že

v deset tisoč izvodih

Brez dvoma je to za naše razmere, zlasti pa še za razmere v Ameriki nekaj skoraj neverjetnega. Prav glasilo »Zarja« pa ima v organizaciji glavno vzgojno in izobraževalno delo.

Sedma številka »Zarje«, ki jo ureja g. Albina Novak iz Clevelanda, je posvečena zlasti izletnicam v

stara domovino in stari domovini. Predsednica Zveze g. Marija Prislaid je napisala občuten uvodnik: »Po-zdravljena domovina!« V njem je pravi slavo-spev domovini: »Po dolgih, dolgih letih se vračamo k tebi, ljuba domovina. Nekatere te nismo videli že trideset let in celo več, a vendar nam je spomin nate ostal tako gorak, kot je bil ono jutro, ko smo se s solzami poslavljali od doma. Našemu mladem življenju je tujina vtisnila svoj pečat. Druga zemlja, večje množice, silnejše življenje, drug jezik, nove razmere in navade — vse to nas je spremenilo, a le na zunaj. V srcu, v duši, smo še vedno tvoje hčerke, zavedne in zveste Slovenke!«

Pričujoča številka »Zarje«, ki je pestra in zanimiva po svoji vsebini, prinaša pismo rev. M. Slajeta članicu S. Z. Z. pesem Ivana Zupana: »K Tebi hitimo, mati domovina« (Na ladji. Na slovenski zemlji), članek Jamesa Debeveca: »Gibanje slovenskega ženstva v Ameriki; članek rt. rev. J. J. Omana: »V domovino gredo!« poročilo Josephine Račič: »Slovenska ženska zveza; Josephine Erjavce objavlja svoje misli: »Pred odhodom v domovino; Albina Novak: »Pozdravljena Slovenija — domovina naših mater!« Glasilo ima svoj kotiček za »Zdravstvene nasvete«, za »Ženski svet«, za »Poročilo iz glavnega urada« in za »Dopise«, za »Ženo in dom«, za »Domačo kuhinjo« in »Praktične nasvete«. Poleg tega prinaša pričujoča številka nadaljevanje Savinškove povesti »Grčec«, črtico Marije Kmetov: »Spomin«, na kraju pa še prilogo v angleščini o delu odsekov (Activities of our branches) itd. — V okviru Slovenske ženske zveze so že prav zanimivi oddelki mladih kadetinj iz raznih držav, ki v peštrih krojih nastopajo pri raznih proslavah. Teh uniformiranih tako zvanih vežbalnih krožkov je v Zvezi doslej šestnajst.

Delo Slovenske ženske zveze v Ameriki, ki združuje naše rojakinje in skrbi zanje v vsakem oziru, priskrbo pozdravljamo in ji želimo, da bo pri tem delu kot doslej tudi v bodoče deležna enakih uspehov.

Izjema med učnimi zavodi

Ljubljana, 15. julija.

Slabi učni uspehi na najrazličnejših šolah so od leta do leta večja skrb vzgojiteljev, zlasti pa tudi staršev na deželi, ki razmišljajo, komu bi zaupali svoje otroke, da bi čimprej z uspehom končali šolanje. V tem pogledu je pa med učnimi zavodi gotovo priporočljiva izjema ljubljanska »Mladika«, ki je last in pod stalnim nadzorstvom mestne občine ljubljanske. V internatu »Mladike« je bilo namreč minulo šolsko leto 32 učenik najrazličnejših ljubljanskih srednjih šol, kakor humanistične gimnazije, realne gimnazije, trgovske akademije in drž. trgovske šole, učiteljska in tudi meščanski šol. Ker imajo gojenke v internatu skrbno pomoč pri pouku ter so vsak dan vestno pripravljane in izprašane, ni čudno, da so prav vse gojenke izdelale brez ponavljanih izpitov. Dve tretjini gojek je izdelalo s prav dobrim uspehom, petina jih je pa bila celo odličnjakinj. Skoraj polovici gojek ni bilo treba delati male mature, »velike« mature so bile pa oproščene prav vse maturantke! Kar se pa prehrane in življenja na »Mladiki« tiče, so bile gojenke tako zadovoljne, da tudi Srbinje in Hrvatice, ki so že lani zapustile Ljubljano, še sedaj pišejo in marsikateri je vesela sporočila tudi že svojo zaroko in celo poroko. Starši so prav posebno zadovoljni z napredkom v nemščini in francosčini, vse gojenke pa pravilno govorijo slovenščino in srbohrvaščino, saj se Hrvatice in Srbinje s Slovenkami prav kmalu povežejo v pravo jugoslovansko družino. Kakor internat pa slovi tudi po drugih branovinah zlasti meščansko-gospodinska šola »Mladike«, ki ima pravico javnosti in nudi temeljit teoretičen in praktičen pouk po modernih načelih v vseh strokah internega gospodinjstva. Poleg samostojnega varčnega kuhanja se gojenke nauče še šivanja in krpanja perila in obleke, je pa tudi dovolj prilike za vežbanje vseh drugih gospodinskih poslov, pospravljanja in snajenja, pranja, likanja, postrežbe bolnikov in tudi nege dojenčaka, saj imajo v zavodu zaščitno sestro, kakor tudi vse druge predmete poučuje strokovno izprašane učiteljice in profesorice, zdravstvo pa zdravnik. Skratka, gojenke se nauče predvsem ugajenega vedenja in prav vsega potrebnega, kar današnja doba zahteva od gospodinjke boljše hiše.

Tabor pri Dev. Mariji v Polju

V nedeljo 17. julija 1938 bo pod pokroviteljstvom g. ministra dr. M. Kreka prosvetni tabor pri Dev. Mar. v Polju.

Po prihodu vlaka iz Ljubljane ob 8.10 bo sprejem gostov na postaji, nato sprevod na taborni prostor, kjer bo sv. maša z ljudskim petjem. Sv. mašo in cerkveni govor bo imel pred. g. kanonik M. Rihar, dekan iz Kamnika.

Po sv. maši bo tabor, na katerem govorita gg. dr. Miloš Stare in Ivo Peršuh iz Ljubljane.

Popoldne ob 2 bodo v cerkvi litanije, ob 3 se prične telovadba, pri kateri sodelujejo fantovski oddelki in dekliški krožki iz bližnje in daljnje okolice. Po telovadbi bo prosta zabava.

Na tabor se posebej valimo vse okoliške dekliške krožke, narodne noše, kolesarje in konjenike in vse prijateljke katoliške prosvete.

Pokažimo, da je zaveš katoliške skupnosti v nas živa in močna, zato v nedeljo 17. julija vsi na tabor k Dev. Mar. v Polju. — Prireditelj ob vsakem vremenu.

20 obletnica smrti zadnjega ruskega carja

Ljubljana, 15. julija.

Ruske organizacije v Ljubljani priredijo v nedeljo, dne 17. t. m., ob 20 v prostorih bivšega hotela »Tivolci« komemoracijo ob priliki 20. obletnice tragične smrti ruskega carja Nikolaja II. in njegove rodbine. S komemorativnim govorom bo nastopil univ. profesor dr. Aleksander Bilimović. Vstop prost in brezplačen. Istega dne bo ob 11 v pravoslavni cerkvi parastos za blagopokojnim ruskim carjem.

Težave naših kmečkih delavcev

Treba bo misliti na njihovo zavarovanje za primer starosti in onemoglosti

Slov. Konjice, 11. julija.

Cedalje bolj skrbne razni sloji za rešitev socialnega vprašanja svojega stanu. Iz dneva v dan pa postaja aktualnejše vprašanje zboljšanja položaja kmečkih uslužbencev, kakor hlapecev in dekel ter poljedelskih delavcev. Njihovo socialno stanje je slabo iz več razlogov, med katerimi je posebno ta, da naš kmet sam ne more od svoje strani tem

Nekega ledenega dne sem se sprehajala blizu bolnišnice, v kateri sem se zdravila. Srečala sem tam starca, ki je moral imeti najmanj sedemdeset let. Mož je tolkel kamen na cesti s težkim kladivom. Njegove gole roke so bile vse posinele od mraza, obleka mu je bila vsa v cunjah. Umazane cape je imel ovite okoli nog.

Tako delo v tem hudem vremenu me je presenetilo. Stopila sem k moškemu in ga nagovorila:

»Zdravstvujte, djeđdanka!«

»Zdravstvujte, djeđdanka!« mi je odgovoril mož, ki ga je presenetil pozdrav od tako lepo oblečene ženske. V revščini, ki je tlačila Rusijo, je bila moja skromna obleka v primeri z obleko domaćink naravnost razkošna.

Vprašala sem možička:

»Kaj te ne zebe?«

»Da, zelo me zebe, djeđdanka, toda moram delati.«

»Kako da mora delati tako star človek, kakor si ti in še ob takim vremenu? Misliš, da ljudje tvojih let dobivajo to pokojnino in da jim ni več treba delati.«

»O, saj imam pokojnino, toda je ni dovolj, da bi si lahko kupil skorjo kruha.«

»In kaj ti dajo za to delo na cesti?«

»Petinasedemdeset rubljev za sedem kupov natolčenega kamenja, takih kupov, kakršni je ta, ki ga vidiš tukaj.«

»Koliko časa potrebuješ, da ga natolčeš?«

»Včasih šest, ponavadi sedem tednov. Vidiš, starci kakor sem jaz, ne morejo več delati hitro.«

Trasiranje nove ceste v Rimskih toplicah

lepo napreduje. Pri zemeljskih delih je zaposlenih do 80 delavcev, kateri so komaj čakali, da pridejo do primernega zaslužka. Okrajni cestni odbor dela v lastni režiji pod tehničnim nadzorstvom g. tehničnega vodje Kodriča, ki se z vso vmeno trudi, da bi delo nemoteno potekalo naprej. Vsi posestniki zemljišč, ki so po večini mali kmetovalci, so takoj uvideli potrebo dela, da pridejo do zaslužka najpotrebnejši delavci, niso delali ovir glede odkupa zemljišča, g. U. pa menda misli, da bo on komandiral, kod se bo cesta speljala in da bomo gradili ovirke, kakor so na Semeringu v njegovi domovini. Zato je takoj protestiral proti projektirani trasi, oziroma zahteval visoko pretirano ceno za odkup potrebnega zemljišča. Zahvaliti se moramo odločnemu nastopu načelnika okrajnega cestnega odbora, g. Deželaku Ivanu, da je takoj ukrenil vse potrebno, da se je izvršila razlastitev zemljišča, katerega g. U. menda ne bo pogrešal in bo dobil plačanega, kakor ostali mali posestniki, ki veliko težje odstopijo svojo zemljo.

Čudimo se pa dopisniku celjske »Nove dobe«, da z nobeno besedo ne protestira proti g. U., oziroma svetuje, naj ne dela ovir, kakor jih je delal glede gradnje cestišča in s tem ogrožal 80 delavcem zaslužek.

Razpisana mesta zdravnikov

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje mesta zdravnikov združenih zdravstvenih občin v Kamniku, v Ljutomeru, v Ločah in v Marenbergu v lastnosti banovinskega uradnega pripravnika za VIII. polož. skupino.

Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem za banovinsko službo ter zdravniško pripravljavalno službo in vsaj šest mesecev bolnične prakse iz porodništva in ginekologije.

Prošnje naj se vložijo pri kraljevski banski upravi v Ljubljani do 28. julija 1938. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje pri banovinski bolnišnici v Mariboru mesto vodje infektiskega oddelka in tri mesta zdravnikov-uradnih pripravnikov.

Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnikih ter zdravniško pripravljavalno dobo. Kandidati za mesto vodje infektiskega oddelka morajo imeti pogoje vsaj za asistenta VII. oziroma sekundarija VIII. položajne skupine in potrebno specializacijo.

Prošnje naj se vložijo pri kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 28. julija 1938. — Kr. banska uprava v Ljubljani.

Dražba zaplenjenega orožja itd.

Opiraje se na člen 35. pravilnika za izvrševanje zakona o posesti in nošenju orožja, Službeni list dravske banovine št. 77 od 16. avgusta 1928, razpisuje okrajno glavarstvo v Ljubljani javno licitacijo orožja, zaplenjenega po čl. 40. cit. zakona, katerega lastniki se niso postlužili pravice, ki jo jim daje čl. 22., odstavek 2., zakona o nošenju in posesti orožja (Službeni list št. 72 od 1. avgusta 1928).

Na javni licitaciji, ki se bo vršila dne 28. julija 1938 ob 9 uri v poslopu okrajnega glavarstva v Ljubljani, Hrenova ulica št. 11, se bodo prodajale razne puške, samokresi itd.

Licitacije za orožje se smejo udeležiti le osebe, ki so v posesti nabavnega dovoljenja za orožje in bodo smele kupiti le ono orožje, na katero se dovoljenje glasi. Na dražbi kupljeno orožje se mora v 8 dneh prijaviti občeupravnemu oblastvu prve stopnje in prositi ali za orožni list, ali za dovoljenje za posest orožja.

Vsak kupec mora razen kupnine plačati še takso 5 din za dražbeni zapisnik, dalje takso po tp. 81. zakona o taksah v višini 1% kupne cene ter takso.

Dekliški tabor na Brezjah

Kakšen tabor bo to?

To bo tabor vseh poštenih, vernih slovenskih deklet, brez ozira na stan, starost in organizacijo.

Kaj je namen tabora?

Vzdramate in navdušite za delo pri versko-moralni obnovi naroda prav vsako slovensko dekle, utrditi v njej zavest, da je tudi ona del naše dekliške skupnosti, ki je močna, prebujena, za delo pripravljena.

Kdaj je tabor in koliko časa traja?

Tabor je 24. julija na Brezjah. Taborni dan je samo nedelja, zato pripravljajni odbor ne skrbi za prenočevanje. Če pride katera v soboto, naj si oskrbi prenočišče sama.

Kaj je vsaki udeleženki potrebno?

Vsaka udeleženka mora imeti taborno knjižico in znak, oboje stane le 3 din, brez znaka nobena ne bo smela na taborni prostor. Knjižice naročite pri Pripravljalnem odboru (Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica). Takoj se prijavite pri svojem župnem uradu, da moremo organizirati posebne vlake.

Kako lahko na tabor pridemo?

Z vlaki, s posebnimi vlaki, katerih vozni red bo objavljen tekom tedna v dnevnem časopisu; s kolesi, ki jih boste mogle oddati na Brezjah v shrambo za kolesa; z vozovi in peš. Vsaka udeleženka pa mora imeti znak.

Andrew Smith:
Bil sem delavec v Sovjetski Rusiji

Mesec dni po nastopu na dvorišču so Lido poklicali na policijsko stražnico. Več tujih stanovalec je trdilo, da jih je zmerjala s svinjami. Za pričo so klicali tudi mene, a sem izpoved odklonila. Lido so ob sodili na globlo 70 rubljev, ki naj bi jih odtegnili kar od plače.

Položaj te nesrečnice je postal še slabši, kakor pa je bil tedaj, ko je bil še Joe pri njej. Vsak dan je bila bolj suha in je postajala vse neznošnejša.

Konec koncev jo je čakala strašna in edina rešitev, h kateri se morajo ruske ženske zatekati, ki nimajo več od česa živeti —. Morala se je prodajati nemškemu mehanikom, ki so stanovali v naši hiši, da je lahko preživela sebe in dete.

Ze kar nas je bilo žensk v hiši, je nismo mogli obsojati in metati kamenja nanjo. Ni imela druge poti, da bi rešila sebe in otroka.

Ves ta strašni čas Lida, ki je imela komaj osemnajst let, ni nehala misliti na moža. Nazadnje, po šestih mesecih žalostnega in revnega življenja, je prišlo toliko zaželeno dovoljenje. Z veseljem je zapustila Rusijo in šla za možem.

Franka Vikukela, madžarskega komunisti, so bili izgnali iz Združenih držav. Tu v Rusiji so ga povabili za

Ali naj pridejo tudi štajerske dekleta?

Cepprav imajo svoje dekliške dneve na Betnavi, so vendar zaradi dekliške skupnosti na Brezje lepo povabljene.

Kakšen je program tabora?

Oglejte si ga na plakatih, ki so na cerkvenih vratah, ali na letakih, ki smo jih razdelile, objavljen je v knjižicah in večkrat tudi že v časopisih in revijah.

Ali naj res gremo 24. julija na Brezje?

Seveda, saj bo to prvi veliki tabor, na katerem se bo prvič v slovenski zgodovini zbralo tisoče in tisoče naših deklet.

Pripravljalni odbor.

Begunje na Gorenjskem

Na svoj redni letni dopust je prišel v Begunje nemški poslanik na jugosl. dvoru g. Victor von Heeren. V najem si je vzel Dermški grad, kjer prebiva s svojo družino.

K visokemu gostu, ki letuje v Begunjah, je včeraj dospel na obisk minister prosvete dr. Magaršenič in senator g. Smodej.

Poleg označenih gostov je na letovanju v Begunjah mnogo tuzemcev iz Ljubljane, Maribora, Belgrade in iz drugih krajev naše domovine.

Zastopani so tudi inozemci Italijani, Nemci, Madžari, Čehi in drugi.

Pričakujemo še mnogo drugih gostov, ki so že najavljene. Begunje so postale po vsej domovini in inozemstvu poznano letovišče z izvrstnim planinskim zrakom, vodo in soncem. Poleg naravnih lepot najdete tudi v Begunjah zgodovinske znamenitosti.

40

bil leto dni na Kavkazu, naj mi pove, koliko je resnice v teh govoricah.

Odgovoril mi je:

»Čisto vse drži. Toda kaj pomeni pri končnem obračunu milijon ali več milijonov ljudi, če se nam bo pa posrečilo uvesti socializem.«

Ta pripomba je značilna za nesmiselno ravnanje udarnikov in voditeljev komunistične stranke sprčo strašnega trpljenja, v katerem živi rusko ljudstvo.

Tržna policija ni bila sestavljena iz siromakov, delavcev, ki so prijazno gledali tiste, ki so skušali prodati malo kruha, da bi si za izkupiček lahko nabavili drugega, neobhodno potrebnega živeža. Ta policija je zdaj pa zdaj morala koga prijeti, da je reševala sama sebe.

Ko sem se nekega dne sprehajal po Preobraženskem trgu, sem videl množico, ki se je gnetla okoli teh policajev. Stražnik je bil prijel nesrečnega kmeta in ga obdolžil, da prodaja kruh. Grešnik je moljkal svoje ime in naslov — napadeno seveda, kakor so to delali vsi — stražnik pa je s težavo zapisoval podatke v zvezek.

Za to delo, katerega ni bil navajen, je potreboval dobrih dvajset minut. Za njegovim hrbtom so ljudje na vse kriplje prodajali, kar so imeli, ter dajali kruh vsakomur, ki ga je hotel plačati.

Starec s kupom kamenja.

Moja žena pripoveduje:

»Mesec marec leta 1934 je bil eden najbolj mrzlih celo v Feodosiji na Krimu, ki je znana po svojem millem podnebu.«

Prosil sem Tengerdya, ki je pre-

Od tu in tam

Iz prostovoljnega preganstva se je pred dnevi vrnil v Zagreb dr. Mile Budak, odvetnik po poklicu. Budak je sledil primeru drugih emigrantov, ki so se naveličali potovanja v svetu in se vrnil v domovino. Takoj po njegovem prihodu v Zagreb pa so se raznesle govorice, da bo Budak postal tajnik dr. Mačkove politične pisarne mesto pokojnega prof. Jelašiča. Podpredsednik HSS inž. Košutić pa je te vesti kot neresnične in neutemeljene zanikal.

>Dilingerja št. 2< so včeraj prijeli v Stenjevcu pri Zagrebu. Za komaj 21 let starega mladeniča Branka Jiržika so orožniki in zagrebska policija vedeli, da je nevaren vlomilec, ki mu je težko priti na sled, ker se zna vse skrivati. Včeraj sta dva detektiva iz Zagreba odhitela v Stenjevec in se zglasila pri Brankovi materi. Vlomilec je pobegnil na streho hiše, a detektiv za njim. Preskakovala sta z ene hiše na drugo, da je trajal lov skoro uro. Ko je bilo detektivu vsega zadosti, je potegnil samokres in vlomilecu zagrozil, da bo takoj streljal, čim se ne uda. Ko je Branko videl, da se detektiv ne šali, se je vdal. Malo prej pa je kričal, da je on >Dilinger št. 2<, ki se ne vda zlepa.

Roj čebel se je obesil na napisno tablo neke trgovine na Jelašičevem trgu v Zagrebu. V času, ko je bilo na trgu največ ljudi, so nenadoma priletele čebele in zasedle napisno tablo. Za senzacijo želje mešane je bil to redek dogodek. V nekaj minutah se je zbralo pod tablo toliko radovednecev, da se je moral ustaviti ves promet. Se policija ni nič opravila proti navalu. Konec senzacije so naredile čebele same, ki so odbrenčale naprej.

Zanimivo knjigo za nepismene, podobno onemu abecedniku, ki ga je izdal lani klub za pobiranje nepismenosti med Hrvati ABC, bodo izdali tudi letos. V knjigo bodo natisnili razne pesmice, pozdrave in krajše prispevke, ki so jih napisali v čast dr. Mačku, sestavljalca abecednika in drugih hrvatskih uglednih ljudi preposli ljudje, ki so se šele iz abecednika naučili pisati in brati. Ko so objavili to novost, so začeli prispevke vseh vrst kar deževati v uredništvo. Izdajatelj bo plačal tem novim sodelavcem lep honorar. Zamisel, kako poživiti zanimanje za književnost med ljudmi, ki so bili do včeraj še nepismeni, je nova izjemna tendence, ki jo bo knjiga najbrž imela. Večji del prispevkov bo izvenel v čast hrvatskim političnim voditeljem.

Pogajanja med pomorščaki in lastniki ladij za novo kolektivno pogodbo še vedno teko. Do sedaj so se oboji sporazumeli v vseh točkah razen v zadevi plač. Podjetniki so sicer postavili svoj predlog, ki ga pa zastopniki pomorščakov niso hoteli sprejeti. Prvi predlagajo, naj bi se plače zvišale za 10 do 15 odstotkov, a pomorščaki zahtevajo povišek v višini 25 do 30 odstotkov. Večji povišek naj pripade pomorščakom, ki imajo manj kakor 1000 dinarjev. Ministrstvo za socialno politiko podpira stremeljenje, da bi se lastniki ladij in pomorščaki sami med seboj sporazumeli in uredili vprašanja, katera bi morala reševati v primeru nesporazumov ministrstvo s posebnim odlokom.

Liturgijski kongres v Splitu, ki je trajal tri dni, se je včeraj zaključil. Več predavateljev je govorilo o koralnem petju in glasbi, o sv. maši v književnosti, o sv. maši na vasi in o šolski sv. maši. Zborovanje je zaključil hrvatski škof Miho Pušić z izjavo, da bodo dali vsa predavanja natisniti v posebni knjigi.

Očeta je ustrelil zaradi prepoceni prodane pšenice Radivoj Teofilović iz Bršadina pri Vinokovih. Oče je našel za ves svoj letošnji pridelek pšenice kupeca, ki je ponudil mnogo nižje cene kakor kupec, katerega je našel sin. Zaradi tega je prišlo med sinom in očetom do spora, nakar je sin očeta ustrelil v oko. V bolnišnici je stari Teofilović podlegel svoji poškodbi.

Najstarejša žena v Bački Sara Engelova je umrla v starosti 104 let. Žena je imela 16 otrok, od katerih je ostala živa le še ena hčerka. Starica je imela vsega 65 vnukov, 34 pravnukov in 8 prapravnukov.

Strahovita družinska tragedija se je včeraj odigrala na Trsatu pri Sušaku. Mestni delavec Franc Troha se je že dalj časa stalno prepiral s svojo ženo. Tudi včeraj je prišlo do razburljivih prepir, v katere sta posegla tudi Trohov tast in svak. Troha je v razburjenju potegnil samokres in ustrelil ženo. Oddal je še dva strela in z njima ubil svojega tasta in svaka. Po storjenem zločinu je Troha odhitel v bližnjo gostilno, popil nanaglo liter vina, nato si pa pognal zadnjo kroglo v glavo. Obležal je na mestu mrtve. Od vse družine je ostal živ le mali Trohov sinček.

Ze prihodnji teden bo obiskala angleška vojna mornarica jugoslovanska pristanišča. — Angleško brodogradništvo bo ostalo v naših vodah mesec dni. 25. t. m. pa bo priplulo še sedem italijanskih bojnih ladij. Po l. 1922 je to prvi primer, da so italijanske bojne ladje obiskale naša pristanišča. Zanimivo je tudi dejstvo, da bosta obvede mornarici istočasno nekaj dni zasidrani v šibeniškem pristanišču. Utegne se zgoditi, da si bosta poveljnik angleške in poveljnik italijanske mornarice izmenjala obiske.

Krvav razbojniški napad je bil izvršen v Zaboru pri Sabcu. Dva razbojnika sta se skrila v bližini hiše bogatega kmeta Milivoja Miloševića in čakala, kdaj se bodo domači pripravili spat. Sredi noči se je ob kmetovi postelji nenadoma pokazala senca in že se je zasvetila svetilka v obraz preplašenemu Milivoju. Razbojnik je zahteval denar. Ker se je Milivoj začel izgovarjati, čes da nima denarja, ga je razbojnik ustrelil v trebuh. Ko je žena prišlo skočila možu v pomoč, je ropar obstrelil še njo, nakar je začel groziti domači hčerki, če mu ne bo pokazala, kje so shranjeni tisočaki. Hčerka je morala roparju odšteti 25 jurjev, nakar je ropar pobegnil. Ker je ropar vse klcal s krstnimi imeni, sklepajo, da je bil domačin. Prijeli pa ga še niso.

Večje število medvedov se je pojavilo na planinah blizu vasi Kijeva pri Sarajevu. Zverine so zadnje čase uprizorile pravega pokol med živino in ovci. Medvedje se stalno gibljejo okrog planinskih vasic in preže na svoj plen. Kmetje si ne znajo pomagati proti tej nadlogi, kajti medveda štiti zakon o lovu. Zato se jih je zbralo dvanaest kmetov, da bi prepočili zverine drugam. Ko so prišli neoprezno v bližino velikega medveda, je zverina vseh 12 razpodela s tem, da je začela metati debelo kamenje in veje nanje. Kmetje so se obrnili na okrajno glavarstvo, naj se jim dovoli medvede pobiti.

Zagoneten atentat na starega Cerarja

Ljubljana, 15. julija.

Mali kazenski senat, obstoječ iz s. o. s. g. Rajka Lederhassa kot predsednika in dveh sodnikov gg. s. o. s. Ivana Kralja in s. o. s. Aleksandra Grobelnika, je danes dopoldne v drugi obravnaval zagoneten nočni požig in atentat na 77letnega posestnika Matijo Cerarja. Bilo je letos 16. januarja okoli polnoči, ko je v Zirovšah, kamniški okraj, nekdo potikal na okno samotne hiše Cerarjeve. Cerar se je zbudil in povprašal pri oknu, kdo je in kaj želi. Neznane ga je poprosil za ogenj, da si bo prižgal cigareto. Hkratu mu je pomolil skozi okno papir, ki ga je Cerar vžgal in podal neznanec. Ta je nato prižgal neko cev, v kateri je bil bencin, ki se je takoj vžgal. Cev je nato neznanec vrge v Cerarjevo sobo na tla. Soba je bila takoj v plamenu. Stari in popolnoma utrjeni mož je začel z vsimi silami gasiti in klicati na pomoč. Pri gašenju se je Cerar močno opeknel po rokah, prsih in po hrbtu. Opeklino so bile najhujšega značaja, poškodbe smrtonosne.

Sprva Cerar ni mogel nikogar sumiti. Po nekaj dneh pa je prišel na misel ter je tega zločinskega dejanja osumil v bližnji Krašnji stanujočega posestnika in kovača, 29letnega Slavka Udovca. Sum je bil močno utemeljen. Na podlagi raznih obremenilnih indicij je bil kovač Slavko Udovc aretiran. Uvedena je bila kazenska preiskava in nato je sledila obtožba.

Obtožen zločinstva požiga in umora

Državni tožilec g. Fran Sever je kovača Slavka Udovca obtožil zločinstva požiga po § 182/2 k. z. in zločinstva poskušnega umora, kvalificiranega po okrutnosti in iz koristoljublja, po § 167/3 k. z. Obtožnica mu med drugim očita, da bi bil stari Cerar najbrž s hišo vred zgorel, ko bi ne bil požar pogasjen. Obtožnica nato temelji zgolj na indicijah dokazih in obremenilnih okolnostih, ki jih obtoženec ne more kar tako zabrisati in opravičiti.

Kako je prišel Cerar na obtoženca: Cerar je bil prodal obtožencu 6 smrek. Obtoženec pa je naredil dve pogodbi. Eno, da je kupil od Cerarja smreke. Postavil pa je številko 6 tako, da bi lah-

Delavski zaupniki KID pred sodiščem

Ljubljana, 15. julija.

Znamenita dvorana št. 79 na ljubljanskem okrožnem sodišču se je včeraj tako rekoč spremenila v nekaj delavski parlament. Močna skupina prav čedno oblečenih ljudi — 16 po številu — je vstopila ob 8.30 v dvorano in zasedla zaoklene klopi, ki so jih morali še dopolniti in so nekateri obtoženci zavzeli mesta zadaj. Z njimi so prišli branilci: dr. Štempihar in dr. Aleš Stanovnik z Jesenic, dr. Celestin in dr. Lulik iz Ljubljane.

Kazenski sodnik-podinec g. Joža Kokalj je vodil v mnogem pogledu zanimivo razpravo, ki bo mogoče postala tudi načelne važnosti.

Državni tožilec dr. Leon Pompe je vseh 16 obtožencev, ki figurajo kot delavski zaupniki tovarne KID na Jesenicah, obtožil prestopka po členu 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Obtožnica navaja, da so Fran Ravnik in njegovi tovariši 30. decembra lani in 10. januarja letos na Jesenicah podpisali letake, s katerimi so iznašali lažne trditve z namero izpostavititi preziranj naredb oblasti ter z namenom povzročiti nerazpoloženje zoper oblasti. S tem so zakrivilili omenjeni prestopke.

Drugi poraz Budgeja v Zagrebu

Drugi nastop obeh Amerikancev so Zagrebčani pričakovali z neverjetnim zanimanjem. Že ob prvi igri med Mitičem in Makojem je bilo prisotnih nad 4000 ljudi. Teniško igrišče na Salati je bilo vkljub zelo visoki vstopnini, skoraj premajhno.

Oba ameriška igralca, ki sta bila pred odhodom iz Belgrada še odlikovana in sicer Donald Budge z redom sv. Save 4. razreda, Mako pa z redom sv. Save 5. razreda, sta prišla v Zagreb v družbi obeh zagrebskih igralcev Kukuljeviča in Punčeca.

V prvi igri med Gene Makojem in Dragom Mitičem je zmagal v dveh setih s 6:4, 6:1. — Občinstvo je bilo z igro domačega igralca Mitiča močno nezadovoljno, ker Mitič ni pokazal nikake borbivosti, tako da je bila igra, ki je trajala vsega komaj 50 minut zelo nezanimiva.

V drugi igri med Punčecem in Budgejem je zmagal naš državni prvak Punčec in sicer v razmerju 3:6, 6:3, 6:1. Punčec se je razigral šele v drugem setu ter je v drugem in tretjem

Tour de France

Osma etapa med Paujem in Kuchonom, ki je bila dolga 194 km, je prinesla prvo večje presenečenje v tej etapni dirki. Veriga dirkačev, ki so vseh prejšnjih sedem etap vozili sklenjeno, se je močno razklenila. Dirkači, ki so prej vodili, so močno zaostali. Rumeni trak, ki ga ima zmagovalce, je moral lanski prvak Francoz Leduc predati Belgijcu Vervaecheju. ki je na tej prvi včeraj tudi zmagal. Drugi je bil Italijan Bartali, ki je bil dosedaj v celotni oceni komaj osemnajsti in je bil za celih sedem minut za Leducem.

★

Waterpolo tekma med zastopstvi Čslo-slovaške in Švedske se je včeraj končala z neodločenim rezultatom 2:2 (1:2).

Čslo-slovaški športni klub Plzen je porazil zastopstvo glavnega mesta Estonije s 5:1 (2:1).

Brzoturnir SK Grafike

Da malo poživimo mrtvilo, ki vlada v nogometnem športu, je SK Grafika razpisal ličen pokal, ki ga prejme zmagovalac brzoturnirja v nedeljo, 17. t. m. Za pokal se bodo borila prvorazredna moštva, in sicer: SK Reka, SK Svoboda, SK Jadran in prireditelji turnirja, SK Grafika. Ker so vsi klubi v dobri formi, in vlada med njimi večna rivaliteta, bodo tekme napete in zanimive. Kot prva dva nastopita »sosedca« Jadran in Reka, nakar sledi srečanje Svobode z Grafiko. Zmagovalca teh dveh tekem pa se sprimetava v odločilni borbi za pokal. Tekme se prične ob pol 9 na igrišču SK Jadrana v Kozleju. Ker je vstopnina minimalna, vabimo vse prijatelje nogometa in simpatizerje omenjenih klubov, da nas obiščejo v nedeljo v Kozleju.

ko zraven pripisal 60 ali tudi 600 smrek. Drugo potrdilo pa je napravil, da je obtoženec plačal Cerarju 50 din are. Število 5 je zopet lahko spremenil v 5000 ali pa tudi 50.000 din. Obtoženec pa se je začel okrog bahati, da je od Cerarja kupil za 50.000 din lesa, pa da mu je dal že 35.000 dinarjev na račun.

Te okolnosti, da je od Cerarja kupil smreke, obtoženec ne more tajiti. Izgovarja pa se, da je govoril okrog o tako visoki svoti, ker se je hotel znebiti oseb in ljudi, ki so ga nadlegovali za posojila v večjih zneskih.

Iz teh govorice je začel Matija Cerar sklepati, da je bil obtoženec oni neznanec, ki je prišel usodne polnoči k njemu. Obtožnica dalje temelji še na drugih važnih indicijah, ki govorijo za Udovčovo krivdo. Drugi dan je bil obtoženec po desni roki močno opečen. Izdajata ga pa tudi papir in kovinasta cev, kajti prav tak kosček papirja, ki ga je neznanec ponudil Cerarju, in prav sličen kos kovinaste cevi so orožniki našli v obtoženčevi kovačnici.

Obtoženec zanika krivdo

Kakor na prvi razpravi 24. maja, tako je tudi danes obtoženec odločno zanikal dejanje in krivdo. V svoje opravičilo je navajal, da je doma s prijatelji kvartal do pol 1. jutraj, nato pa šel spat. Priznal pa je, da je res kupil od Cerarja 6 smrek in da mu je dal 50 din are. Napravil je zadevni dve potrdili in jih za sebe obdržal. Na predsednikovo vprašanje, od kod izvirajo njegove hude opeklino na roki je obtoženec odvrnil takole:

Usodno jutro sem pestoval otroka. Zena mi je skuhala čaj. Držal sem v roki skodelico, ki jo je otrok zagrabil in se je čaj na mene zlil. Močno sem se opeknel.

Ta njegov zagovor je precej neresničen. Ko bi otrok zlil čaj, bi se tudi on opeknel. Zena in še ena priča pravita, da je poteklo najmanj 10 minut, ko je obtoženec prišel za skodelico. V tem času se pač čaj že ohladi. Zdravniki-izvedenci so tudi mnenja, da taka opeklina na roki ne more izvirati od čaja, vse okolnosti govorijo, da je opeklina po nje značaju izvirala od gorečega bencina.

Današnja razprava se je pričela ob 8.30 in bo trajala celo dopoldne. Zaslisani bodo strokovnjaki-izvedenci in še nekatere priče.

V Ljubljani v Blasnikovi tiskarni je bil natiskan letak, ki so ga vsi delavski zaupniki KID po vrsti podpisali. Tiskarna je dala letak v cenzuro, letake pa nato takoj odposlala zaupnikom na Jesenice. Državno tožilstvo je razširjanje letakov prepovedalo in so bili na Jesenicah tudi zaplenjeni po varnostnih organih.

Obtoženci so se na včerajšnji razpravi kratko zagovarjali. Zanikali so krivdo, da bi letake okrog širili. Njim so bili že zaplenjeni na domu, ko so jih prejeli po pošti. Navajali so še druge okolnosti.

Branilci obtožencev so predlagali, da se zaslisi mnoge priče, tako agenta Živko in Šlemič ter uradnika Ema Anderwald. Državni tožilec se tem dokazom ni protivil in je zahteval, da se zaslisi tudi jeseniški komisariat. Stvar je v bistvu ta, da so obtoženci v letajih javljali sklep seje zaupnikov, s katerim se odlagajo volitve in se njih funkciska doba podaljša za eno leto. Prišli pa so zaupniki zaradi 5 delavskih zaupnikov, ki so bili razrešeni svojih funkcij, v spor z bansko upravo.

Sodnik je razpravo preložil na nedoločen čas, da se izvedejo novi dokazi. Prva razprava je bila ob 10 končana.

setu z odlično igro prisilil svetovnega prvaka, da je moral pred njim kloniti. To je drugi poraz Amerikana Donald Budgeja v teku dvo-mesečnega gostovanja po najvažnejših teniških središčih Evrope. Dve zmagi, ki sta si jih priborila Kukuljevič v Belgradu in Punčec v Zagrebu sta odjeknili senzacionalno po vsem svetu. S tema dvema zmagama in z zmago v double igri v Belgradu so se naši teniški igralci postavili v vrsto z vsemi svetovnimi teniški igralci. Jugoslovanski teniški šport je danes enakovreden ameriškemu. Po teh zadnjih uspehih naših mušketirjev pa lahko z gotovostjo računamo, da bo Jugoslavija tudi igrala v mednarodnem polfinalu za Davisov pokal kot evropski finalist.

Na to je sledila še igra v dvojce med Amerikancema Budgejem in Makojem ter Mitičem in Kukuljevičem. Igra sta naši igralca izgubila z 8:6, 6:4, 6:2.

Včerajšnje teniško srečanje med Zagrebom in Newyorkom se je torej končalo z zmago Newyorka v razmerju 1:2.

Prosvetno društvo sv. Cirila in Metoda, Bežigrad ponovi na splošno željo občinstva v nedeljo, dne 17. julija 1938, ob 8 zvečer na župnijskem dvorišču igro »Pri kapelici«. Vsi vljudno vabljeni. — Odbor.

Raznoterosti iz dnevne kronike

Dnevni kronist zaznamuje zadnje dni hude avtomobile in druge nesreče. Zapisati je prišlel, da je bilo v 14 dneh izvršenih do 20 tatvin koles v mestu in na deželi v vrednosti okoli 15.000 din. Veliki vlomilci so odšli na letovanje, žeparji se sukajo po letoviščih ob morju. Mali tatovi pa so po mestu v akciji. Kradejo zlasti podstrešne sruke, ker vedo, da so boljše stranke odšle na počitnice.

Ljubljanska bolnišnica je do davi sprejela letos že 17.211 bolnikov. Lani vse leto jih je bilo sprejelih 30.985.

Se zasledovani razbojniki

Zloglasni člani Pintaričeve razbojniške tolpe še niso vsi pod ključem. Varnostne oblasti so izdale tiralice še proti trem razbojnikom. Banovina sama je razpisala 3000 din nagrade onemu, ki pripomore do izsleditve razbojnika Josipa Kodra. Ta se klati okrog pod tujim imenom Hojnik in ima vojaško legitimacijo. Kodro Josip je rojen 11. marca 1909 v Hinjah, okraj Novo mesto, pristojen je v Maribor. Zasledujejo ga zaradi več vlovov in razbojništev. Kodro je visok 174 centimetrov, vitke postave, kostanjevih las, zagorel in redkih zob. Kakor poroča orožnika postaja pri Sveti Barbari, pride v poštev pri Pintaričevih razbojništvih tudi Valentin Grlic, rojen 11. februarja 1906 v Svetem Ivanu na Madžarskem, pristojen v Senovo, okraj Brežice, visok 171 cm, sivih oči, kostanjevih las, zdravih zob. Zasledovan je dalje v Ritoznju pri Slov. Bistrici 22. novembra 1899 rojeni delavec Fran Črepinko, tudi pajdas Pintaričeve družbe.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometar	Temperatura v C°	Relativna vlažnost	Veter (smernost, jakost)	Padavine	
					m/m	vrsta
Ljubljana	764.5	25.0	13.8	83	0	—
Maribor	763.6	23.4	13.0	80	0	—
Zagreb	764.7	25.0	18.0	80	7	S ₁
Belgrad	762.8	33.0	14.0	70	4	0
Sarajevo	765.1	25.0	12.0	80	6	0
Vis	761.2	26.0	18.0	70	4	NW ₁
Split	760.4	34.0	22.0	50	5	NE ₁
Kumbar	759.6	30.0	21.0	70	6	S ₁
Rab	762.2	28.0	21.0	50	5	S ₂
Dubrovnik	759.3	28.0	20.0	50	6	NE ₂

Vremenska napoved. Večinoma jasno in toplo vreme, nagnjenje k nevihtam.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes. Včeraj je bilo iz noči do 8.10 megleno in oblačno. Od 8.10 do 11.30 je bilo večinoma jasno, ostali čas dneva pa se je oblačnost močno spreminjala. Ob 20.30 se je zjasnilo in tako ostalo v noč.

Koledar

Petek, 15. julija: Henrik I., kralj.
Sobota, 16. julija: Devica Marija Karmelska.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gar-tus, Moste.

VRTNI KONCERT V KAVARNI TABOR V SOBOTO ZVEČER

Igra na prostem. Na splošno željo občinstva ponovi prosvetno društvo sv. Cirila in Metoda za Bežigradom v nedeljo, dne 17. julija 1938 ob 8 zvečer na prostem pri Cerki Sv. Krištofa p. Zakrajskovo ljudsko igro »Pri kapelici«. Vstopnina za to uprizoritev je znižana, da je omogočeno vsem videti to lepo domačo ljudsko igro. V slučaju slabega vremena pa se igra uprizori v društveni dvorani.

Razstava načrtov za novo mešansko šolo na Viču. Kakor smo že poročali, je te dni prisodilo razsodišče nagrade v natečaju za načrte novega poslopja viške mešanske šole, ki ga je razpisala mestna občina ljubljanska, sedaj so pa vsi ti načrti razstavljeni v II. nadstropju mestnega poglavarstva pred vhodom na galerijo. Meščani so vabljeni, da ei zanimivo razstavo ogledajo do ponedeljka.

Razstava mladih jugoslovanskih likovnih umetnikov v Pragi. Klub slovenskih neodvisnih likovnih umetnikov v Ljubljani pripravlja s hrvaškimi in srbskimi somišljeniki reprezentativno razstavo moderne jugoslovanske likovne umetnosti v Pragi. Kakor smo zvedeli, si je aglini Klub neodvisnih zagotovil paviljon Jednote výtvarných umelců, ki je med najuglednejšimi razstavnimi prostori v Pragi. Pred razstavo v Pragi pa priredi Klub neodvisnih svojo III. reprezentativno razstavo v Ljubljani.

Mariboru se obeta velika tihotapska afeta

Maribor, 14. julija.

Vse tako kaže, da bo v najkrajšem času v Mariboru odkrita velika tihotapska afeta, ki bo ena največjih, kar jih je kdaj bilo tu. Maribor, ki v zadnjih letih, kar se tihotapskih afer tiče ni bil na zadnjem mestu v vrsti krajev, kjer bujno cvete tihotapstvo.

Mariborske oblasti so že dolgo časa opazovale nekatere sumljive ljudi, ki so vse do zadnjega živeli v skromnih razmerah, kar na mah pa so imeli toliko denarja, da so si mogli kupovati hiše, avtomobile, motorje in slično. Vse to premoženje so seveda iz previdnosti prepisali na otroke. Ta opazovanja so dovedle oblasti do energične akcije. Leteči oddelki štaba mariborske orožniške čete, ki je napravil preiskavo v hiši mesarja Franca Glaserja in pri železničarju Keglu, ki stanuje v Glaserjevi hiši. V Keglovem stanovanju so v skriti omari našli dva nahrbtnika s 24 kg saharina. Glaser taji vsako krivdo, vendar ga Kegl močno obremenjuje ter pravi, da mu je saharin izročil Glaser ta pa da ga je istega dne dobil od nekega znanega tihotapca. Pri Glaserju so našli tudi neko motorno kolo, ki ni njegova last, o katerega izvoru pa Glaser neče dati nikakih točnih podatkov. Verjetno je, da mu je motorno kolo služilo pri njegovih tihotapskih pohodih. Danes so bile izvršene še druge hišne preiskave, ki bodo spravile na dan mnogo zanimivosti iz mariborskega tihotapskega življenja. Oblasti držijo podrobnosti preiskave zaenkrat še v tajnosti.

Huda nesreča v Kranju

Tovarna »Ika« v Kranju je začela letošnjo spomlad graditi ob cesti proti Golniku večje tovarniško poslopje. Tu je bil zaposlen tudi tesar Ločniškar Anton, doma iz Vodic. Včeraj popoldne je omenjeni Ločniškar opravil na že dovršeni stavbi svoj točarski posel, pa je pri tem delu padel s kože in si prebil lobanjo. Ponesrečenca so po nasvetu zdravnika g. dr. Vrtnjaka takoj prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Samomor pod tovarnim avtom

Pasante je včeraj okoli 14.45 močno razburil na Bleiweisovi cesti prizr, kakršnega kronika že kmalu ni zapisa. Pod tovarni avto, ki je vozil z Viča po Bleiweisovi cesti opeklo tovarne »Opeka«, je skočil pri muzeju mlad človek. Avto je šel čez njega, tako da so mu kolesa zmečkala glavo. Samomorilec je ostal še pri življenju in so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam. Policijski organi so pozneje ugotovili, da je bilo to 27letni študent agronomije Mate Radonič, stanujoč v Zagrebu, doma iz Pleternice pri Slavonski Požegi. Radonič je prejšnji dan prispel iz Zagreba v Ljubljano in se ni nikjer vpisal. Najbrž je vso noč taval okrog in je včeraj končal svoje življenje na nenavaden način. Vzrok samomora ni znan.

Nekdaj cvetoča obrt, ki je ni več

Sloves pohorskega steklarstva je segal daleč preko meja

Slov. Konjice, 11. julija.

Marsikdo, ki se danes kot izletnik spreha na Pohorju, se ne spominja več biserov, ki so jih še pred dobrimi petdesetimi leti hranili med šumecimi pohorskim gozdovi. Sploh je še veliko ljudi, ki ne vedo, da je na pohorskih planinah in njihovem vznožju nekdanj cvetoča domača obrt, ki ni bila slava samo v tedanji Avstro-Ogrski, ampak je nje glas segal daleč preko državnih meja. To so pohorske steklarne in pohorsko steklarstvo. Če ne bi bilo propadlo, bi naše Pohorje še danes moglo bolj slovelo.

Steklarstvo — „glažute“

Da se je steklarstvo v 17., 18. in 19. stoletju na pohorskih pobočjih tako zelo razvilo, saj je nekdanji steklar bil tudi prav pod grebeni, je bila vzrok velika množina kremijaka, kisa, bukovega lesa in obilica vodovja. Tudi, pa tudi pozneje domačini, so pričeli ta prirodna bogastva izrabljati ter so kmalu po ustanovitvi prve „glažute“ ob koncu 17. stoletja razvili živahno gradbeno delavnost, ki se je vedno bolj stopnjevala. Skupno je bilo na Pohorju 11 glažut in sicer na severni strani osem in to ob Lobnici, Radoljni, Lamprehčici, pod Sv. Arehom in ob strugi Velke, kjer jih je bilo več, dočim so obratovali na južni strani tri: v Oplotnici, Rakovcu in ob Gornji Mielinji. One na severu so bile značilnejše ter so skupno obratovali delje časa kot južne, to pa radi tega, ker so bile v podjetnejših in razumejših rokah.

Zanimivo je, da so se lastniki nekaterih „glažut“ zelo naglo menjavali, čeprav je steklarstvo tedaj nudilo lepe dohodke. Lastnikom je namreč šlo največ za dobiček. Ko je pospravil preračunano vsoto, je obrat prodal; naslednik pa je ubral leto pot. Zato bo pravilna trditev, da je steklarstvo izmislil pohlep po bogastvu. To je v prvi vrsti krivo, da je ta obrt obstojala na Pohorju komaj dobrih dve sto let, čeprav je imela vsa jamstva za obstoj. Res so se pozneje pričele ustanovljati steklarne tudi v deželah, kamor se je izvažalo prej blago iz teh „glažut“: Italijo, Egipt, Grčijo in celo v Ameriko, s čimer je bilo naše steklarstvo občutno prizadeto. Saj je bilo tudi ob njihovem propadu proti koncu 19. stoletja prirodno bogastvo Pohorja še velikanstvo, delovni pogoji delavstva pa sploh niso obratov stabilili.

Lastniki steklarn

so bili Slovenci, Nemci in Čehi. Najbolj urejen in obenem najbolj cvetoč obrat je imel ob Spodnji Lobnici v Dravski dolini Benedikt Vivat iz Ruš pri Mariboru, ki je imel v posesti tudi več steklarn na severnem pohorskem pobočju, katere je kupil, preuredil, pozneje pa opustil. Vivat pa ni bil spekulat-dobičkar, ampak pravi obrtnik, in je zgodovina slovečega pohorskega steklarstva z njegovim imenom najbolj povezana. Prej imenovan njegov obrat ob Sp. Lobnici, ki je še danes viden v razvalinah, je obstojal okrog 60 let ter je veljal za pravo čudo v obsevu pohorskih gozdov. Opuštil ga je falski grof Zabeo L. 1893, ker nije ni donasal večjega dobička.

Ze samo število steklarn nam govori, kako je škoda, da so propadle. V njih so izdelovali

vse vrste steklenih posod in orodja

od najpreprostejših do najumetnejše izdelave, razno in brezbarvno. Kako so v svetu to „pohorsko obrt“ cenili, nam potrjuje dejstvo, da je pred sto leti sam tedanji egiptovski podkralj poslal nekega mladca v Vivatovo „glažuto“, da bi se izučil steklarstva. Če se ga je ali ne, pa ni znano.

Kakšne pa so bile pohorske „glažute“? Nizka, iz kamnja, opeke in lesa zgrajena poslopja s preprostimi okni, par pečmi za taljenje železa kremnjaka, hladilnico, brusnico ter iz drugih delavskih prostorov. S časom vred so tudi gotovo orodje in prostore zboljšali. Vivatova glažuta ob Sp. Lobnici pa je bila lepo urejena. Nekdanj so kurili v pečeh z drvmi, pozneje pa že s premogom. Da je bilo obratovanje pohorskih steklarn res živahno, nam priča tudi veliko število delavstva, seveda od prvega „glažutarja“ do poslednjega drvarja, ki je delal za steklarno. Bilo jih je od 150 do 250. Zaposleni pa niso bili samo domačini, ampak tudi Nemci in Italijani, baje tudi Turkovi ni manjkalo.

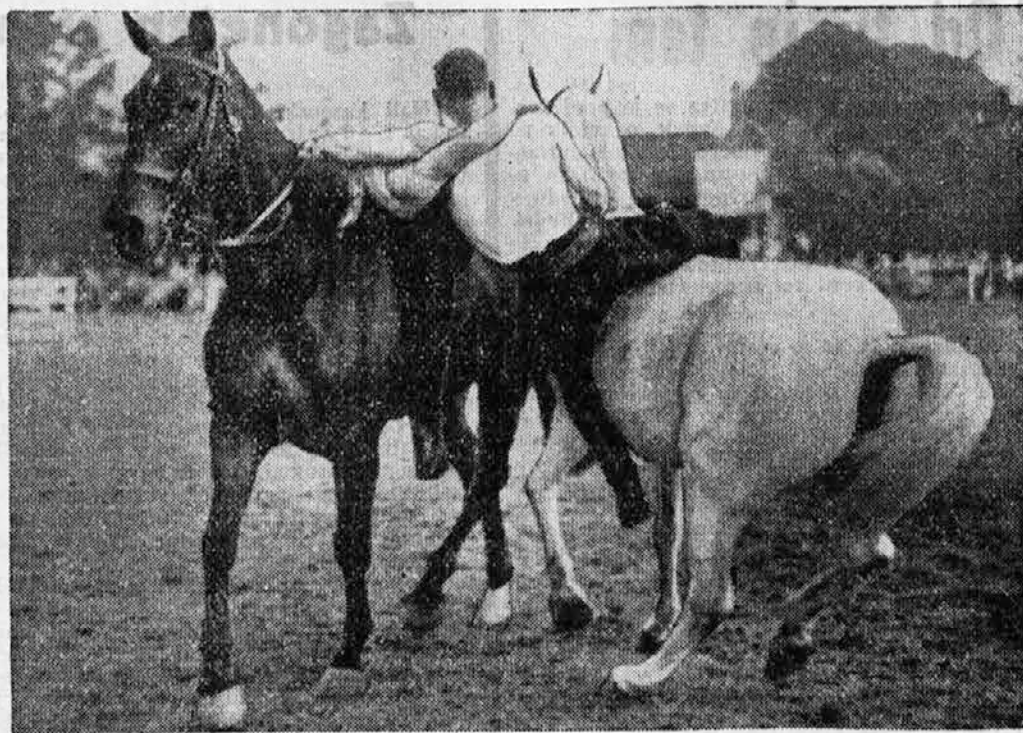
Kako so „glažutarji“ živeli

Cisto naravno je, da so pohorski „glažutarji“ živeli zelo primitivno. Njihovo življenje je potekalo približno tako, kot drvarjem in oglarjem. Vedno v delu. Pri gospodarju je dobil „glažutar“ vse, denarja pa je malokdaj kaj videl. Urejenega delovnega razmerja seveda ni bilo. Ker pa so pogostokrat živeli v glažutarskem naselju delavci, žene in mladina skupno, je prišlo pogosto do prepirov, pretepov in tudi ubojev. Ljudje različnih narodnosti se pač niso v vsem strinjali. Pa tudi v drugih ozirih ni bilo bogve kako vzorno, ker se v teh zakonitih naseljih tedaj nikdo ni posebno brigal za razvoj socialnega, moralnega ter kulturnega stanja, ki ni moglo biti na višji stopnji. Delavci so namreč z družinami vred stanovali v naselju okrog steklarne — kočah, ki so spadale h „glažuti“. Mladina je bila sploh slabo vzgojena, ker delovni čas z drugimi okoliščinami vred ni dovoljeval posvetiti se družini.

V steklarnah pod Sv. Arehom in v Rakovcu so ustanovili najprej nedeljsko, potem pa redno šolo, kjer so številne otroke „glažutarjev“ poučevali v nemškem jeziku. Učitelje je vzdrževala steklarne. Baje je imela steklarne pod Sv. Arehom tudi lastno leseno cerkvico, vendar pa cerkevna opravila „glažutarjem“ niso mogla prinesiti večje koristi, ker je bilo njihovo življenje preveč navezano na delavnice. Ostali čas pa so porabili bolj za „razvedrilo“. Ob prenehanju „glažut“ pa so njihove roke prijele največ za sekirjo, mnogi pa so šli za svojim poslom v steklarne drugih dežel.

Pohorsko steklarstvo je radi svojega visokega razvoja tvorilo svetlo točko v zgodovini slovenskega obrtništva, in moramo storiti vse, da ne bo zapadlo pozabljenju.

»Slovenski dom« je edini katoliški popoldnevnik!

Rokoborba na konjih, kakršno so zadnjič vpriporili konjeniki londonske policije in kraljeve garde.

Pšenični klas s 70 zrni

General Montagna prejšnji poveljnik bataljona črnih sracij, je naredil uspeh poskus v Italiji z afriško pšenico, ki jo je zasejal na svojem posestvu v okolici Pavie. Preteklo leto je zasejal gotovo količino abesinske pšenice, katere plod je letos posejal na novo. Ugotovil je, da ta pšenica kaže izjemne posebnosti. Posebno je odporna proti raznim boleznim, ki se pojavljajo na žitu. Njen klas je zelo velik in ima do 70 zrn, to je približno dvakrat toliko kot navaden pšenični klas. General Montagna bo s temi svojimi poskusi nadaljeval še v večjem obsegu.

Sele pred sodnijo sta zvedela, da sta dvojčka

Pred budimpeštanskim sodiščem so zadnjič imeli res svojevrsten primer. Ta posebnost ni bila v kaznivem dejanju samem, ki ga je obtoženec zagrešil, saj je bil obtožen le soudeležbe pri pretepih. In takšnih razprav je menda vsepovsod dovolj. Nekaj posebnega je bil le obtoženec Jakov Farkas. Ob uri, ko je bila napovedana razprava zaradi omenjenega pretepa, sta se na zalogi klopi pojavila mesto enega, kar dva obtožena. Oba se pišeta Farkas in obema je bilo ime Jakov. Tudi rojena sta bila istega dne. Sele pri tej razpravi so ugotovili, da sta Farkasa dvojčka, ki so jih pred 35 leti izročili nekemu otroškemu zavetišču v oskrbo. Ko sta dorasla, sta šla vsak svojo pot in vse do zdaj nista vedela drug za drugega. Nobeden njiju tudi ni vedel, da je bil rojen kot eden od dvojčkov.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 15. julija: 12 Vsakemu nekaj (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Akademski pev. kvintet — 14 Napovedi — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Karakter in čas (Koča Radovanovič, Bgd) — 19.50 Deset minut za planince — 20 Muzijski — Rimski Korakovi: Perzijski ples iz op. Hovandžina (fond. sinf. ork. — plošče) — 20.10 Ženska ura: Navodila za konserviranje sadja in zelenjave (ga. Simončič) — 20.30 Prenos promenade koncerta iz Rog. Slatine — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 15. julija: Belgrad: 21 Konc. Rad. ork., 22.20 Recitacije — Zagreb: 20 Vok. konc., 20.30 Koncert damskega vok. kvarteta, 21 Chopinove skladbe, 21.30 Koncert zborna, 22.20 Ples. gl. — Varšava: 19 Celistični konc., 19.30 Zab. konc. iz Katovic 22 Glasla od Haydna do Ravela — Praga: 19.25 Konc. salonskega ork., 20.30 Konc. za violino in orgle, 20.50 Dvorakove večerne pesmi, 21.05 Konc. češke filharmonije — Sofija: 19.50 Klav. konc. (g. Hovandžina), 19.45 Verdi: Traviata (opera), med dejanji poročila, 22 Simf. konc. — Budimpešta: 20.25 Plošče: 21.45 Kvartet, 23.10 Cig. ork. — Milan: 21 Pesta gl., 21.30 Simf. konc. (prenos iz Maksimilijanske bazilike v Rimu). Po koncertu ples. gl. — Rim: 21 A. Cuccina: Gospa v črni, opereta, 23.15 Ples. gl. — Dunaj: 21.10 Simf. konc., 22.30 Ples. in zab. gl., 24 Nočna gl. — Nürnberg: 19.15 Večerni konc. — Köln: 20.10 Zdraviliški koncert.

Svetovni kongres brivcev v Kölnu

Med najraznovrstnejšimi svetovnimi kongresi bo prišel na vrsto v jeseni tudi svetovni kongres brivcev, ki bo od 2. do 9. oktobra v Kölnu. Poročajo, da bodo ob tej priliki tudi tekme brivcev za svetovno prvenstvo. Prvak bo postal oni, ki bo v najhitrejšem času in najlepše obril, seveda najbrž ne živega človeka, pač pa model. Poleg tega bodo tekmovali med seboj tudi brivski vajenci, najprej nemški, zatem iz vseh onih držav, ki se bodo kongresa udeležile. V istih dneh bo v Kölnu tudi druga razstava brivske kosmetične tehnike. Posebno Nemci pravijo, da je Köln najpripravnije mesto za takšno razstavo, saj je tu doma svetovno znana kolinska voda. Te vode so izvozili v tuji svet v zadnjih letih 300.000 litrov. Nemška kosmetična industrija zavzema med vsemi vodilno mesto. Pudra in šminke so lansko leto Nemci prodali drugam 19.500 centov in so zanje dobili skoraj štiri milijone nemških mark. Letošnjemu jesenskemu kongresu brivcev v Kölnu pripisujejo Nemci silno veliko važnost, saj računajo, da se ga bo udeležilo najmanj 10.000 brivcev iz Nemčije, poleg tega pa tudi ogromno število drugih iz 27 raznih držav.

Nadzornik s Severnega ledenega morja.

Najlepše berilo in darilo je »Poročnik Indijske brigade«!

Takšno je japonsko zmagovalstvo nad kitajskimi mesti...

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

V tem nevarnem ravnovesju je visela usoda še nerojenega. To ravnovesje je bilo zdaj že tako ožgano, da se je markiz do bežnega odnosa v Avignonu odločil samo za to, ker je hotel, da naj se skledici na tehnični pravičnosti mirno izmerita. Priznati je bilo treba, da je ukrenil že vse, kar se je le dalo, da bi se bila tehnična nagnila v smer, ki bi bila prijetna zanj in da bi bil otrok prišel mrtev na svet. Dal je voziti težko kočijo po vseh vratolomnih gorskih prelazih, ki jih je le mogel najti. Toda uspeh ni odgovarjal njegovemu pričakovanju. Za zdaj se je zdelo, da bo Maria prej izgubila razum kakor otroka.

Tega se je ustrašil. Zmešana žena — to ni bilo po njegovem načrtu.

Zato je bil izdaten odmor mujno potreben.

V strašen telesni napor, ki ga je zahtevalo potovanje po gorovju, je Mario z vsem tistim, kar je pretrpela prej, spravil v otopelo stanje, v katerem je njen razum za nekaj časa docela prenehal z delom. Prav s tem pa je dobila dovolj počitka, da bi prestala boj. V svoji veliki samoti, kjer je v redu in nadvse nežno skrbela zanj samo Lucia, je palogoma spet dobila oblast nad svojimi oči.

Spomin se ji je vračal. Hkratu z njim je prihajala tudi moč, da bo prenesla vse, kar jo je čakalo. Polnila je drznost iz velikega trpljenja. Ko je sedela v kočiji in čutila, kako se giblje otroček, je sklenila, da se bo z vso svojo močjo, z odločnostjo in v najhujši sili tudi z življenjem uprla tudi volji, ki bi hotela zapovedovati nad njenim telesom in njeno dušo.

Iz črne torbe je spet vzela podobico Device. Postavila jo je predse in jo gledala v tihi molitvi, dolgo, vse neštete popoldanske ure.

Don Luis pa se je medtem poglubil v nalogo, da bi z mestnim guvernerjem, velikim ljubiteljem šaha, sestavil partijo za mat v petih potezah.

Na zunanosti svoje kočije in pri upregi je naročil razne spremembe, ki so vse imele svoj temni pomen. Kočijo so popleskali s smolno črno barvo. Z vrat so sneli lilije, vojvoda Orleanskega in jih nadomestili s praznim grbom. Razen tega je kočija dobila močnejše ose in kolesa s širšimi peski.

26

Pasovi za lakaja so izginiti, peresje so ojačili in obesili kočijo samo na verige. Če bi bil voz imel na oknih še omrežje, potem bi bil na zunanji natančno podoben kočijam, v katerih so vlačili nesrečne žrtve ovađubskih pisem od trdnjave do trdnjave. Nihče ne bi bil v vozilu prepoznaven lične vprege, ki je v maju zapustila Versailles.

Markiz je obdržal od spremstva samo mačjega kočijaža, ki je s skrivnim zlobnim veseljem vodil mežo.

Razgovori Dona Luisa niso veljali samo nauku o igranju šaha. Konec oktobra je marseiško pristanišče zapustila fregata »Hermione«. Vozila je čete za indijske kolonije. Na krovu sta bila tudi oba bivša lakaja, ki sta nepričakovano zamenjala livrejo markiza de Vincitata za uniformo francoskega kralja. Stori je, ki bi jih morda pripovedovala o svojem bivšem gospodarju, bi domačinom v Malabar težko prizadevale kaj preglavice.

Dnevi so se že vidno skrajšali, ko je kočila s štirimi potniki krenila proti Alpam.

Če bi bil človek lahko z velike višine zasledoval pot voza po gostem omrežju malih gorskih cest, bi bil gospodarja te vprege imel gotovo za slaboumnega, če ne za do kraja zmešanega. Tedne in tedne dolgo je kočija vozila sem ter tja, naprej in nazaj, iskala najbolj neverjetnih stranskih steza, delala dolge ovinke in izlete ter se za kratko ustavljala samo na najsamotnejših in najoddaljenjših krajih. Polagoma pa je po tem nesmiselnem križem kražem prihajala vse bliže do najvišjih vrhov obmorskih Alp, katerim se je na videz hotela ogniti.

»Razvoj dogodkov«, do katerega je hotel Don Luis s tem »privesti« vso stvar, pa ni hotel nastopiti.

Močno je sicer suval s pestjo v škodelo na tehnični pravice, toda na pot mu je stopila nepričakovana naravna odpornost, ki se je izražala v vzdržljivosti njegove žene.

Ze se je nagibal december h koncu. Kmalu po novem letu je markiz že imel posla v Italiji. Postanek v Avignonu je trajal predolgo.

Zato mu ni preostajalo drugega, kakor da je zapovedal, naj po najboljših cestah peljejo naravnost čez Alpe.

Spet se je kočija dvignila med oblake. Toda to pot je šla po cesti, katero je zgradila prastara cestarska umetnost.

Počasna, nepretrgana vožnja je v začetku klancev Mariji prinesla tako neobčutljivost za bolečine, kakršne že dolgo ni poznala. Naslanjala se je na Lucio in ramo in gledala skozi okno. Doli v dolinah je videla, kako v soncu dremlejo lepe vasi.

Sama zase je čisto pozabila, kje je. Tudi vse, kar se je zgodilo, je ležalo daleč za njo. Mož nasproti nje se ji je zdel kakor tujec. Kako lepo sunkno je nosil! Rada bi bila dobila od dolgih čipk, ki so mu padale čez roke, kaj blaga za svoje punčke.

Njeno trudno telo je plavalo kakor na oblakih.